

privil si jo je tesneje na srce. — (str. 82) Tako se svet pisateljvih junakov počasi izteka v nepomirjenost in nepomirljivost. Tudi druga dva para nikakor ne moreta doseči ljubezenske identitete: Urška in glavar Muhvič se le dotikata v dolgih, neenakomernih nihajih, Genovefa in Štefan pa najdeta kak iskriv trenutek le po volji Genovefinega realizma in humorja.

Rešiti se je mogoče le po eni poti, ki ne bi bila pot samo preproste strpnosti in dobrote, temveč najvišje potrdilo za njihove latentne človeške in ljubezenske zveze. Spozna in izreče jo Irenej: »Polna ženska natura je to. Kakšna krepost! Kakšna čednost! Strašno. Kako se zaveda sama sebe, svojega kroga, svojih mej in obzorja! In jaz sem ji očital, da se ne zaveda, da živi ponevedoma, da živi z zavezanimi očmi. Nič res. Prav tako zavestno živi kakor jaz. Ampak njen dom ni moj dom, moj ni njen. Druga pokrajina, drugo nebo, druge rastline, druge ptice, druga klima. Da so podnebja med sabo tako nespravljiva. In so.« (str. 110) Toda povsem razumsko spoznanje nikakor

ne ostaja brez metafizičnega korelata. Lokarjevi junaki pred svetom niso sami. Irenej sprejema od Boga, princip neskladnosti, vdano resignacijo, trpljenje, ki ga tu in tam transformira v naravo, Genovefo in morda tudi Urško določa najprej narava. Bog in narava sta edini pomirljivi konstanti sveta. »Senca le je človek, senca od sence« se konča knjiga. Bogastvo etično bivanjske problematike kroži v metafizično sklenjenem svetu.

Literarna zgodovina bi v Ireneju gotovo našla precej avtorjevih biografskih potez. Tudi razpon med psihofizično naturo mediteranskega in alpskega človeka je v Zehajočem angelu dragocena estetska prvina, ki jo najdemo že v prejšnjih pisateljvih delih. Nad trpko Lokarjevo knjigo diha zrela kontemplacija, ki vso prozo preplavlja s toplo etično snovjo; vsak vzgib humorja se obarva z grenkobo, a tragika je često zastrta z igrivo nedokončanostjo. Slovenski ekspresionizem pa doživlja čas, ko so se ekstremna nasprotja znašla v nazorsko urejenem, naravnem pretoku.

Peter Kolšek

Glosa

BO KAJ Z BITEFA V SLOVENIJI?

Dovolj znano je že, da bo med 10. in 30. septembrom Beograd živel v znamenju gledališča, saj bo prizorišče velikega mednarodnega gledališkega festivala, Bitef imenovanega, v okviru katerega se bodo letos odvijale tudi predstave nekaj slovitega *Gledališča narodov*, ki se — potem ko nekaj let ni delovalo — zdaj seli po evropskih prestolnicah. Videti se bo dalo nekaj manj kot dvajset predstav in med njimi bo — tako po napovedih prirediteljev in po lastnih skušnjah z minulih festivalov — le malokatera takšna, da ne bi s svojo vizijo teatra v našem času

vsaj korenito razprla vprašanja o oblikah in načinih, s katerimi se ta teater danes pojavlja. Še več: brez dvoma jih bo nekaj, ki sodijo ta čas v sam vrh evropskega (in svetovnega) teatra iskateljske smeri — dovolj je, če omenimo imena režiserjev, kot so: Peter Brook, Robert Wilson, Victor Garcia, Andrzej Wajda, in če dodamo, da bo v Beogradu — prvič zunaj Sovjetske zveze — gostoval znameniti moskovski *Teatar na Taganjki*.

Teh podatkov ne zapisujemo zato, da bi slovenskim ljubiteljem gledališča zbudili skomine po beograjski prireditvi — v prestolnico se bo, kot je navada, napotilo le nekaj stalnih spre-

mljevalcev tovrstnih festivalov, se pravi kritikov in poklicnih radovednežev. Narobe: v spomin bi radi priklicali znani zemljepisni podatek, da Beograd res ni tako daleč od Ljubljane, Maribora, Celja in kar je še drugih gledališko bolj prebujenih mest in da bi bilo vredno — če ne že neogibno — katero od skupin, ki gostujejo v Jugoslaviji, privabiti tudi v našo republiko. Seveda se takoj postavi vprašanje denarja in psrtojnosti — kdo si bo naložil na pleča še dodatno skrb in nepredvideni strošek: kulturne skupnosti, gledališča, ljubljanski Festival, različni odbori za mednarodno sodelovanje? In to v dneh, ko so novci dovolj skopo odmerjeni že za izvirne gledališke produkcije? In ko so takšna gostovanja prav razsipno draga?

Tovrstni ugovori so kajpak razumljivi, manj razumljivo pa bi bilo, ko bi se ob njih pomenek o možnostih gostovanj tujih ansamblov že končal. Še zlasti ne v času, ko v naših gledališčih — izjeme so redke in dovolj znane — v glavnem ne dosegamo niti solidnega slovenskega povprečja spred nekaj let, ko se medle in neizrazite predstave kar prehitevajo in ko je, po drugi strani, delež gledališke umetnosti na ljubljanskih mednarodnih kulturnih prireditvah že kar zanemarljivo pičel. Sicer se utegne zgoditi — kot se je v ne tako davni preteklosti že nekajkrat —, da bodo izvrstne gledališke skupine na gostovanju po Jugoslaviji našo republiko obšle in jo pustile v otrplem dremežu samovšečne province.

A. B.

Žarko
Petan

Aforizmi

Pisateljem se slabo piše.

Revolucija je potres v politiki.

Če hočeš, da pes preneha lajati, ga ugrizni.

Satira je nezakonska hči diktature.

Marsikateri zakonski pristan je samo zato varen, ker ga je žena zavarovala z minami.

Tudi jaz sem za shujševalno kuro, če je lepo zapečena.

So tudi takšni umetniki, ki držijo življenju namesto ogledala povečevalno steklo.

Humorist se smeje tujim neuspehom, satirik tarna nad lastnimi uspehi.

Marsikdo ima roke samo zato čiste, ker dela svinjarije v rokavicah.